

SKLEP KOMISIJE (EU) 2019/62

z dne 19. decembra 2018

o sektorskem referenčnem dokumentu o najboljših praksah okoljskega ravnanja, sektorskih kazalnikih okoljske uspešnosti in merilih odličnosti za sektor proizvodnje avtomobilov v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES ⁽¹⁾ ter zlasti člena 46(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 mora Komisija pripraviti sektorske referenčne dokumente za posamezne gospodarske sektorje. Ti morajo vključevati najboljše prakse okoljskega ravnanja, kazalnike okoljske uspešnosti ter po potrebi merila odličnosti in sisteme za ocenjevanje ravni okoljske uspešnosti. Organizacije, ki so registrirane v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo, vzpostavljenem z Uredbo (ES) št. 1221/2009, ali se pripravljajo na registracijo, morajo navedene dokumente upoštevati pri razvoju svojega sistema okoljskega ravnanja in oceni svoje okoljske uspešnosti v okoljski izjavi ali posodobljeni okoljski izjavi, pripravljeni v skladu s Prilogo IV k navedeni uredbi.
- (2) V skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 je morala Komisija pripraviti delovni načrt in v njem določiti okvirni seznam sektorjev, ki se morajo šteti za prednostne pri sprejemanju sektorskih in medsektorskih referenčnih dokumentov. V sporočilu Komisije z naslovom Priprava delovnega načrta, ki določa okvirni seznam sektorjev za sprejetje sektorskih in medsektorskih referenčnih dokumentov v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) ⁽²⁾ je bil sektor proizvodnje avtomobilov opredeljen kot prednostni sektor.
- (3) Sektorski referenčni dokument za sektor proizvodnje avtomobilov bi moral biti osredotočen na najboljše prakse, kazalnike in merila za proizvajalce avtomobilov, vključno s proizvajalci delov in sestavnih delov, ter na obrate za obdelavo izrabljenih vozil. Vsebovati bi moral sklic na obstoječe smernice za vidike, zajete z drugimi orodji politike Unije, kot so Direktiva 2000/53/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ ali referenčni dokumenti za najboljše razpoložljive tehnike (Best Available Techniques – BAT), pripravljeni na podlagi Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾. Za ostale bi bilo treba na podlagi najboljših praks okoljskega ravnanja za sektor opredeliti konkretne ukrepe za izboljšanje splošnega okoljskega ravnanja podjetij v sektorju, vključno z neposrednimi vidiki, povezanimi na primer s proizvodnimi procesi, in posrednimi vidiki, ki na primer vključujejo tudi upravljanje dobavne verige, da bi se spodbujalo bolj krožno gospodarstvo.
- (4) Da bi organizacijam, okoljskim preveriteljem in drugim omogočili dovolj časa, da se pripravijo na uvedbo sektorskega referenčnega dokumenta za sektor proizvodnje avtomobilov, bi bilo treba datum začetka uporabe tega sklepa odložiti za obdobje 120 dni od datuma njegove objave v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (5) Komisija se je pri pripravi sektorskega referenčnega dokumenta, priloženega temu sklepu, v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 posvetovala z državami članicami in drugimi zainteresiranimi stranmi.

⁽¹⁾ UL L 342, 22.12.2009, str. 1.⁽²⁾ UL C 358, 8.12.2011, str. 2.⁽³⁾ Direktiva 2000/53/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2000 o izrabljenih vozilih (UL L 269, 21.10.2000, str. 34).⁽⁴⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

(6) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 49 Uredbe (ES) št. 1221/2009 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sektorski referenčni dokument o najboljših praksah okoljskega ravnanja, sektorskih kazalnikih okoljske uspešnosti in merilih odličnosti za sektor proizvodnje avtomobilov za namene Uredbe (ES) št. 1221/2009 je določen v Prilogi k temu sklepu.

Člen 2

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 18. maja 2019.

V Bruslju, 19. decembra 2018

Za Komisijo

Predsednik

Jean-Claude JUNCKER

PRILOGE

1. UVOD

Ta sektorski referenčni dokument (v nadaljnjem besedilu: SRD) za sektor proizvodnje avtomobilov temelji na podrobnem znanstvenem in političnem poročilu ⁽¹⁾ (poročilo o najboljših praksah), ki ga je pripravilo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije (JRC).

Pravni okvir

Sistem Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (v nadaljnjem besedilu: sistem EMAS), v katerem lahko organizacije prostovoljno sodelujejo, je bil uveden leta 1993 z Uredbo Sveta (EGS) št. 1836/93 ⁽²⁾. Pozneje je bil sistem EMAS dvakrat obsežno spremenjen, in sicer z:

— Uredbo (ES) št. 761/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ ter

— Uredbo (ES) št. 1221/2009.

Pomemben nov element najnovejše revizije, ki je začela veljati 11. januarja 2010, je člen 46 o pripravi SRD. SRD morajo vključevati najboljše prakse okoljskega ravnanja, kazalnike okoljske uspešnosti za posamezne sektorje ter po potrebi merila odličnosti in sisteme za ocenjevanje ravni okoljske uspešnosti.

Razumevanje in uporaba tega dokumenta

Sistem Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) je sistem, v katerem lahko prostovoljno sodelujejo organizacije, ki so se zavezale k stalnemu okoljskemu izboljševanju. V tem okviru ta SRD določa posebne smernice za sektor proizvodnje avtomobilov, v njem pa so poudarjene tudi številne možnosti za izboljšanje in najboljše prakse.

Dokument je pripravila Evropska komisija, pri čemer je uporabila prispevke zainteresiranih strani. Tehnična delovna skupina, ki so jo sestavljali strokovnjaki in zainteresirane strani iz sektorja, je pod vodstvom Skupnega raziskovalnega središča razpravljala o najboljših praksah okoljskega ravnanja, kazalnikih okoljske uspešnosti za posamezne sektorje in merilih odličnosti, ki so opisani v tem dokumentu, ter o njih sprejela dogovor, zlasti navedena merila pa so se štela za reprezentativna glede ravni okoljske uspešnosti, ki jih dosegajo najuspešnejše organizacije v sektorju.

Namen SRD je pomagati vsem organizacijam, ki nameravajo izboljšati svojo okoljsko uspešnost, in jih podpirati z zagotavljanjem zamisli in navdiha ter praktičnih in tehničnih smernic.

Ta SRD je namenjen predvsem organizacijam, ki so že registrirane v sistemu EMAS, nato organizacijam, ki razmišljajo, da bi se v prihodnosti registrirale v ta sistem, in nazadnje vsem organizacijam, ki želijo izvedeti več o najboljših praksah okoljskega ravnanja, da bodo lahko izboljšale svojo okoljsko uspešnost. Zato je cilj tega dokumenta spodbujati vse organizacije iz sektorja proizvodnje avtomobilov k osredotočanju na ustrezne neposredne in posredne okoljske vidike ter iskanju informacij o najboljših praksah okoljskega ravnanja, pa tudi k osredotočanju na ustrezne sektorske kazalnike okoljske uspešnosti za merjenje okoljske uspešnosti in na merila odličnosti.

Kako bi morale organizacije, registrirane v sistemu EMAS, upoštevati SRD:

V skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 organizacije, registrirane v sistemu EMAS, SRD upoštevajo na dveh različnih ravneh:

1. pri oblikovanju in izvajanju sistema okoljskega ravnanja ob upoštevanju okoljskih pregledov (člen 4(1)(b)):

⁽¹⁾ Znanstveno in politično poročilo je javno dostopno na spletnem mestu JRC na naslovu http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Sklepne ugotovitve o najboljših praksah okoljskega ravnanja in njihovi uporabi ter opredeljeni posebni kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti iz tega referenčnega dokumenta temeljijo na ugotovitvah znanstvenega in političnega poročila. V njem so na voljo vse sekundarne informacije in tehnične podrobnosti.

⁽²⁾ Uredba Sveta (EGS) št. 1836/93 z dne 29. junija 1993 o prostovoljnem sodelovanju gospodarskih družb industrijskega sektorja v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (UL L 168, 10.7.1993, str. 1).

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 761/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2001 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) (UL L 114, 24.4.2001, str. 1).

organizacije bi morale uporabiti ustrezne elemente SRD pri opredeljevanju in pregledovanju svojih posamičnih in splošnih okoljskih ciljev v skladu z ustreznimi okoljskimi vidiki, opredeljenimi pri okoljskem pregledu in v politiki, ter pri sprejemanju odločitev o ukrepih za izboljšanje svoje okoljske uspešnosti;

2. pri pripravi okoljske izjave (člen 4(1)(d) in 4(4)):

- (a) organizacije bi morale pri izbiranju kazalnikov v SRD ⁽⁴⁾, ki jih bodo uporabile za poročanje o okoljski uspešnosti, upoštevati ustrezne sektorske kazalnike okoljske uspešnosti.

Organizacije bi morale pri izbiranju sklopa kazalnikov za poročanje upoštevati kazalnike, predlagane v ustreznih SRD, in njihovo ustreznost v zvezi s pomembnimi okoljskimi vidiki, ki jih je organizacija opredelila v svojem okoljskem pregledu. Kazalnike je treba upoštevati le, če so pomembni za okoljske vidike, ki so bili v okoljskem pregledu opredeljeni kot najpomembnejši.

- (b) Organizacije bi morale pri poročanju o okoljski uspešnosti in drugih dejavnikih v zvezi z okoljsko uspešnostjo v okoljski izjavi navesti, kako so upoštevale ustrezne najboljše prakse okoljskega ravnanja in merila odličnosti, če so na voljo.

Opisati bi morale, kako so uporabile ustrezne najboljše prakse okoljskega ravnanja in merila odličnosti (ki kažejo raven okoljske uspešnosti, ki jo dosegajo najuspešnejše organizacije) za opredelitev ukrepov in dejanj ter morebiti za določitev prednostnih nalog za (dodatno) izboljšanje svoje okoljske uspešnosti. Vendar izvajanje najboljših praks okoljskega ravnanja ali izpolnjevanje opredeljenih meril odličnosti ni obvezno, saj zaradi prostovoljne narave sistema EMAS organizacije same ocenijo izvedljivost meril in izvajanja najboljših praks z vidika stroškov in koristi.

Podobno kot pri kazalnikih okoljske uspešnosti bi morale organizacije oceniti tudi ustreznost in uporabo najboljših praks okoljskega ravnanja in meril odličnosti glede na pomembne okoljske vidike, ki jih opredelijo v svojih okoljskih pregledih, ter glede na tehnične in finančne vidike.

V okoljski izjavi ni treba poročati o elementih SRD (kazalnikih, najboljših praksah okoljskega ravnanja ali merilih odličnosti), ki se ne štejejo za pomembne glede na pomembne okoljske vidike, ki jih je organizacija opredelila v svojem okoljskem pregledu, oziroma jih ni treba opisati.

Sodelovanje v sistemu EMAS je stalen proces. Organizacija prouči posamezne teme v SRD vsakič, ko namerava izboljšati svojo okoljsko uspešnost (in kadar pregleduje svojo okoljsko uspešnost), da dobi navdih glede naslednjih vprašanj, ki jih bo obravnavala v okviru postopnega pristopa.

Okoljski preveritelji EMAS preverijo, ali je organizacija upoštevala SRD pri pripravi okoljske izjave in kako (člen 18(5) (d) Uredbe (ES) št. 1221/2009).

⁽⁴⁾ V skladu s Prilogo IV(B)(e) k uredbi EMAS okoljska izjava vsebuje „povzetek dostopnih podatkov o uspešnosti organizacije pri doseganju splošnih in posamičnih okoljskih ciljev glede na njene pomembne vplive na okolje. Poročanje temelji na glavnih kazalnikih in drugih ustreznih obstoječih okoljskih kazalnikih uspešnosti, kot je določeno v oddelku [C].“ V oddelku C Priloge IV je navedeno, da „[v]saka organizacija letno poroča o svoji uspešnosti v zvezi z bolj posebnimi okoljskimi vidiki, določenimi v njeni okoljski izjavi, in, kjer je to mogoče, upošteva sektorske referenčne dokumente iz člena 46“.

Akreditirani okoljski preveritelji bodo pri opravljanju presoje potrebovali dokaze o tem, kako je organizacija izbrala in upoštevala ustrezne elemente SRD na podlagi okoljskega pregleda. Preveritelji ne preverjajo skladnosti z opisanimi merili odličnosti, temveč dokaze o tem, kako se je SRD uporabil kot smernica za opredelitev kazalnikov in ustreznih prostovoljnih ukrepov, ki jih organizacija lahko izvede za izboljšanje svoje okoljske uspešnosti.

Glede na prostovoljno naravo sistema EMAS in SRD se organizacijam ne bi smelo naložiti nesorazmerno breme za zagotovitev takih dokazov. Preveritelji zlasti ne zahtevajo utemeljitve za vsako posamezno najboljšo prakso, sektorski kazalnik okoljske uspešnosti ali merilo odličnosti, ki so navedeni v SRD in za katere organizacija na podlagi svojega okoljskega pregleda meni, da niso pomembni. Kljub temu lahko predlagajo ustrezne dodatne elemente, ki bi jih lahko organizacija upoštevala v prihodnosti, s čimer bi dodatno dokazala svojo zavezanost stalnemu izboljševanju okoljske uspešnosti.

Struktura sektorskega referenčnega dokumenta

Ta dokument je sestavljen iz petih oddelkov. V oddelku 1 je predstavljen pravni okvir sistema EMAS in opisan način uporabe tega dokumenta, v oddelku 2 pa je opredeljeno področje uporabe tega SRD. V oddelkih 3 in 4 so na kratko opisane različne najboljše prakse okoljskega ravnanja ⁽⁵⁾ in informacije o njihovi uporabi za sektor proizvodnje oziroma podsektor izrabljenih motornih vozil. Navedeni so tudi posebni kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti, če jih je bilo mogoče opredeliti za določeno najboljšo prakso okoljskega ravnanja. Vendar meril odličnosti za vse najboljše prakse okoljskega ravnanja ni bilo mogoče opredeliti, ker so bili na nekaterih področjih na voljo omejeni podatki ali ker se posebni pogoji posameznega podjetja in/ali obrata (raznolikost proizvodnih procesov, ki se izvajajo v posameznem proizvodnem obratu, stopnja vertikalne integracije itd.) tako razlikujejo, da merilo odličnosti ne bi bilo smiselno. Tudi kadar so merila odličnosti navedena, pa niso mišljena kot cilji, ki jih morajo doseči vsa podjetja, ali kot metrika, s katero se primerja okoljska uspešnost podjetij v sektorju, ampak kot ukrep morebitne pomoči posameznim podjetjem pri ocenjevanju doseženega napredka in spodbujanju nadaljnjega izboljševanja. Nekateri kazalniki in merila so pomembni za več najboljših praks okoljskega ravnanja, zato so navedeni večkrat, kadar je to ustrezno. V oddelku 5 je predstavljena obsežna preglednica z najpomembnejšimi kazalniki okoljske uspešnosti, ustreznimi razlagami in povezanimi merili odličnosti.

2. PODROČJE UPORABE

Ta referenčni dokument obravnava okoljsko uspešnost sektorja proizvodnje avtomobilov in nekatere vidike sektorja ravnanja z izrabljenimi vozili. Ciljna skupina tega dokumenta so podjetja, ki delujejo v sektorju proizvodnje avtomobilov v skladu z naslednjimi oznakami NACE (v skladu s statistično klasifikacijo gospodarskih dejavnosti, uvedeno z Uredbo (ES) št. 1893/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾):

- oznaka NACE 29.1: proizvodnja motornih vozil,
- oznaka NACE 29.2: proizvodnja karoserij za motorna vozila,
- oznaka NACE 29.3: proizvodnja delov in opreme za motorna vozila,
- oznaka NACE 38.31: demontaža odpadnih naprav.

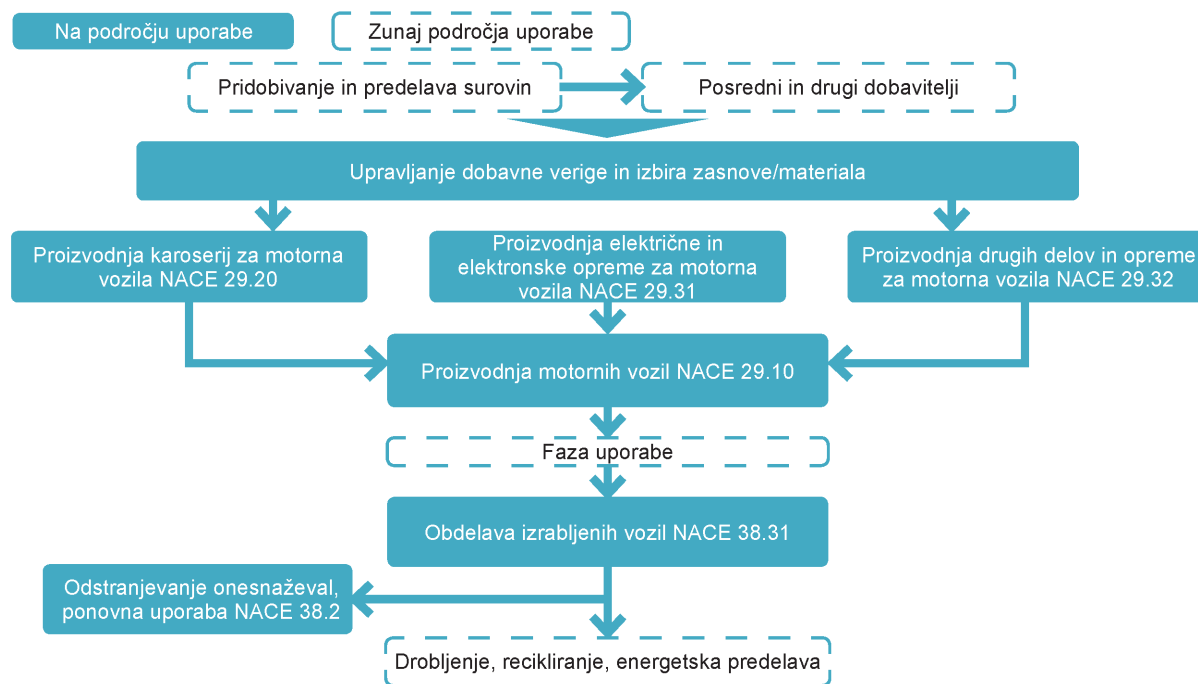
Poleg navedenega se lahko v zvezi z ravnanjem z izrabljenimi vozili obravnavata dve dodatni dejavnosti, ki sta podsklopa širših področij: pridobivanje sekundarnih surovin iz ostankov in odpadkov (oznaka NACE 38.32, vključno z drobljenjem izrabljenih vozil) ter trgovina na debelo z ostanki in odpadki (oznaka NACE 46.77, vključno z razstavljanjem izrabljenih vozil za pridobivanje in ponovno prodajo uporabnih delov).

Ta referenčni dokument zajema ukrepe, ki jih lahko proizvajalci avtomobilov ter proizvajalci avtomobilskih delov in sestavnih delov izvajajo ter s katerimi se izboljša okoljska uspešnost v celotni avtomobilski vrednostni verigi, kot je predstavljena na sliki 1. Na sliki so poudarjeni ključni sektorji na področju uporabe tega dokumenta.

⁽⁵⁾ Podroben opis vsake od najboljših praks s praktičnimi smernicami o tem, kako jih izvajati, je v poročilu o najboljših praksah, ki ga je objavilo Skupno raziskovalno središče in je na voljo na spletnem naslovu http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Organizacije so vabljeni, da ga preberejo, če želijo izvedeti več o nekaterih najboljših praksah, opisanih v tem referenčnem dokumentu.

⁽⁶⁾ Uredba (ES) št. 1893/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o uvedbi statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Revizija 2 in o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 3037/90 kakor tudi nekaterih uredb ES o posebnih statističnih področjih (UL L 393, 30.12.2006, str. 1).

Slika 1

Pregled dejavnosti v vrednostni verigi proizvodnje avtomobilov

Dejavnosti proizvodnje avtomobilov zajemajo številne faze postopkov, vključno z oblikovanjem pločevine, proizvodnjo gole karoserije, ličarskimi deli, proizvodnjo sestavnih delov in podsestavov, proizvodnjo pogonskega sistema in šasijske, predhodnim sestavljanjem in opremljanjem ter končnim sestavljanjem. V tem dokumentu so najboljše prakse okoljskega ravnanja oblikovane tako, da so čim bolj splošno uporabne za različne vrste obratov. Vendar je zaradi precejšnjih razlik v vertikalni integraciji zgoraj navedenih dejavnosti v posameznih obratih težko neposredno oceniti in primerjati okoljsko uspešnost obratov. Zato bo treba uporabnost in ustreznost najboljših praks (pa tudi kazalnikov in meril) oceniti ob upoštevanju značilnosti posameznega obrata.

V spodnji preglednici (preglednica 1) so predstavljeni najpomembnejši neposredni in posredni okoljski vidiki sektorja proizvodnje avtomobilov, ki so vključeni na področje uporabe tega referenčnega dokumenta. Poleg tega so v preglednici 1 predstavljeni glavni pritiski na okolje, povezani z najpomembnejšimi okoljskimi vidiki, ter njihova obravnava v tem dokumentu: obravnavani so v okviru najboljših praks okoljskega ravnanja, opisanih v oddelkih 3 in 4, ali s sklicevanjem na druge razpoložljive referenčne dokumente, kot so referenčni dokumenti za najboljše razpoložljive tehnike (Best Available Techniques – BAT) (referenčni dokumenti BAT ⁽⁷⁾) so v tem dokumentu navedeni s svojo oznako).

⁽⁷⁾ Referenčni dokumenti BAT. Za več informacij o vsebini referenčnih dokumentov o najboljših razpoložljivih tehnikah ter celotno pojasnilo izrazov, kratic in oznak dokumentov glej spletišče Evropskega urada za celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja na naslovu <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/>.

Preglednica 1

Najpomembnejši okoljski vidiki in pritiski na okolje za sektor proizvodnje avtomobilov ter način njihove obravnave v tem referenčnem dokumentu

Glavni okoljski vidiki	Povezan pritisk na okolje					Najboljše prakse okoljskega ravnanja
	Energija/podnebne spremembe	Virji/odpadki	Voda	Emisije	Biotska raznovrstnost	
Upravljanje dobavne verige						Najboljše prakse okoljskega ravnanja v zvezi z upravljanjem dobavne verige (oddelek 3.6)
Inženirstvo in zasnova						Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi s trajnostno zasnovo (oddelek 3.6.3) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi s ponovno izdelavo sestavnih delov (oddelek 3.7.1)
Faza proizvodnje in sestavljanja						
Oblikovanje pločevine						Sklic na najboljše prakse okoljskega ravnanja za sektor proizvodnje kovinskih izdelkov ⁽¹⁾ Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje, upravljanje energije, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodo in upravljanje biotske raznovrstnosti (oddelki 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Gola karoserija						Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje, upravljanje energije, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodo in upravljanje biotske raznovrstnosti (oddelki 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Ličarska dela						Sklic na BAT v referenčnih dokumentih BAT za STS, STM
Proizvodnja pogonskega sistema in šasije						Sklic na najboljše prakse okoljskega ravnanja za sektor proizvodnje kovinskih izdelkov Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje, upravljanje energije, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodo in upravljanje biotske raznovrstnosti (oddelki 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Proizvodnja drugih sestavnih delov						Sklic na BAT v referenčnih dokumentih BAT za FMP, SF, IS, TAN, GLS, POL, TXT itd. Sklic na najboljše prakse okoljskega ravnanja za sektor proizvodnje EEO ⁽²⁾

Glavni okoljski vidiki	Povezan pritisk na okolje					Najboljše prakse okoljskega ravnanja
	Energija/podnebne spremembe	Viri/odpadki	Voda	Emisije	Biotska raznovrstnost	
Linije za sestavljanje						Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje, upravljanje energije, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodo in upravljanje biotske raznovrstnosti (oddelki 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Infrastruktura obrata						Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje, upravljanje energije, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodo in upravljanje biotske raznovrstnosti (oddelki 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Faza uporabe						Zunaj področja uporabe, glej sliko 1
Faza izrabljenih vozil						
Odstranjevanje onesnaževal						Sklic na direktivi 2000/53/ES ter 2006/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z izvajanjem naprednega sistema okoljskega ravnanja (oddelek 3.1.1) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z izboljšanim odstranjevanjem onesnaževal iz vozil (oddelek 4.2.1)
Predelava in ponovna uporaba						Direktivi 2000/53/ES in 2006/66/ES (glej sklica zgoraj) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z izvajanjem naprednega sistema okoljskega ravnanja (oddelek 3.1.1) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z mrežami za jemanje sestavnih delov in materialov nazaj (oddelek 4.1.1)
Razstavljanje in recikliranje sestavnih delov						Direktivi 2000/53/ES in 2006/66/ES (glej sklica zgoraj) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z izvajanjem naprednega sistema okoljskega ravnanja (oddelek 3.1.1) Najboljša praksa okoljskega ravnanja v zvezi z deli iz plastike in sestavljenih materialov (oddelek 4.2.2)

Glavni okoljski vidiki	Povezan pritisk na okolje					Najboljše prakse okoljskega ravnanja
	Energija/podnebne spremembe	Viri/odpadki	Voda	Emisije	Biotska raznovrstnost	
Obdelava po drobljenju						Zunaj področja uporabe (sklic na BAT v referenčnem dokumentu BAT za WT), glej sliko 1

- (¹) Najboljše prakse okoljskega ravnanja za sektor proizvodnje kovinskih izdelkov se zdaj opredeljujejo, več informacij in posodobitve pa so objavljene na spletnem naslovu http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/fab_metal_prod.html.
- (²) Najboljše prakse okoljskega ravnanja za sektor proizvodnje električne in elektronske opreme se zdaj opredeljujejo, več informacij in posodobitve pa so objavljene na spletnem naslovu <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/eeem.html>.
- (³) Direktiva 2006/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. septembra 2006 o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih in razveljavitvi Direktive 91/157/EGS (UL L 266, 26.9.2006, str. 1), imenovana tudi direktiva o baterijah.

Okoljski vidiki, predstavljeni v preglednici 1, so bili izbrani kot najpogostejše pomembni v tem sektorju. Vendar bi bilo treba okoljske vidike, ki jih morajo upravljati posebna podjetja, oceniti za vsak primer posebej.

Poleg tega je izvajanje najboljših praks okoljskega ravnanja še naprej prostovoljen postopek, ki ga je treba prilagoditi posebnim razmeram posamezne organizacije. Zato je pomembno, da zainteresirane strani prednostno razvrstijo najboljše prakse okoljskega ravnanja, ki so najverjetneje koristne zanje. V spodnji preglednici so prikazane posebne zainteresirane strani, na katere se nanaša ta dokument in ki jim bodo najboljše prakse okoljskega ravnanja v posameznih oddelkih najverjetneje pomembne:

Preglednica 2

Glavne ciljne zainteresirane strani po skupinah najboljših praks okoljskega ravnanja (x = glavna ciljna skupina, (x) = tudi morebiti pomembno)

	Področje	Ključni vidik	Zainteresirane strani					
			POO (¹)	Neposredni dobavitelji	Posredni in drugi dobavitelji	Izvajalci ponovne izdelave	POZO (²)	Drobljiviki
PROIZVODNJA	MEDPODROČNA PROIZVODNJA	Okoljsko ravnanje	X	X	X	X	X	(x)
		Upravljanje energije	X	X	X	X	X	(x)
		Ravnanje z odpadki	X	X	X	X	X	(x)
		Gospodarjenje z vodo	X	X	X	X	X	(x)
		Biotska raznovrstnost	X	X	X	X	X	(x)
	DOBAVNA VERIGA, ZASNOVA IN PONOVA IZDELAVA	Upravljanje dobavne verige, logistika in zasnova	X	X	X			
		Ponovna izdelava	(x)			X		

	Področje	Ključni vidik	Zainteresirane strani					
			POO ⁽¹⁾	Neposredni dobavitelji	Posredni in drugi dobavitelji	Izvajalci ponovne izdelave	POZO ⁽²⁾	Drobljivosti
RAVNAVANJE Z IZRABLJENIMI VOZILI	Logistika v zvezi z izrabljenimi vozili	Zbiranje				(x)	X	
	Obdelava izrabljenih vozil						X	(x)

⁽¹⁾ POO = proizvajalci originalne opreme, tj. proizvajalci vozil v okviru avtomobilske industrije.

⁽²⁾ POZO = pooblaščen obrati za obdelavo, kot so opredeljeni v Direktivi 2000/53/ES o izrabljenih vozilih.

3. NAJBOLJŠE PRAKSE OKOLJSKEGA RAVNANJA, SEKTORSKI KAZALNIKI OKOLJSKE USPEŠNOSTI IN MERILA ODLIČNOSTI ZA SEKTOR PROIZVODNJE AVTOMOBILOV

3.1 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za okoljsko ravnanje

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov, pa tudi na splošno za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

3.1.1 Izvajanje naprednega sistema okoljskega ravnanja

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se v vseh enotah podjetja izvaja napreden sistem okoljskega ravnanja. Tako se omogočijo stalno spremljanje in stalne izboljšave v zvezi z vsemi najpomembnejšimi okoljskimi vidiki.

Sistem okoljskega ravnanja je prostovoljno orodje, ki organizacijam pomaga izdelati, izvesti, ohranjati, pregledati in spremljati okoljsko politiko ter izboljšati svojo okoljsko uspešnost. Napredni sistemi se lahko izvajajo v skladu s standardom ISO 14001-2015 ali prednostno s sistemom EMAS, ki sta mednarodno priznana sistema, ki ju je certificirala ali preverila tretja oseba, ter sta osredotočena na stalno izboljševanje in primerjalno analizo okoljske uspešnosti organizacije.

Uporaba

Sistem okoljskega ravnanja je praviloma ustrezen za vse organizacije in enote. Obseg in narava sistema okoljskega ravnanja je lahko različna, odvisno od velikosti in zapletenosti organizacije in njenih procesov, pa tudi od posebnih vključenih vplivov na okolje. V nekaterih primerih sistemi okoljskega ravnanja, ki jih izvajajo podjetja v avtomobilskem sektorju, morda ne zajemajo vidikov gospodarjenja z vodo, biotske raznovrstnosti ali kontaminacije tal oziroma se ti vidiki ne spremljajo v okviru sistemov okoljskega ravnanja; ta referenčni dokument (oddelki 3.2, 3.3, 3.4 in 3.5) morda vsebuje koristne smernice v zvezi s temi vidiki.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merilo odličnosti
(i1) Enote z naprednim sistemom okoljskega ravnanja (% obratov/dejavnosti)	(b1) Napreden sistem okoljskega ravnanja se izvaja globalno v vseh proizvodnih enotah.
(i2) Število kazalnikov okoljske uspešnosti, ki se na splošno uporabljajo v celotni organizaciji in/ali o katerih se poroča v okoljskih izjavah	
(i3) Uporaba notranjih ali zunanjih meril za spodbujanje okoljske uspešnosti (D/N)	

3.2 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za upravljanje energije

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov. Glavna načela so na splošno pomembna tudi za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

3.2.1 Izvajanje sistema za podrobno spremljanje energije in sistema za upravljanje energije

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se v vseh proizvodnih enotah izvaja podrobno spremljanje energije na ravni procesov skupaj s sistemom za upravljanje energije, ki ga certificira ali preveri tretja oseba, da se čim bolj izboljša poraba energije.

Načrti za upravljanje energije v skladu z najboljšo prakso vključujejo naslednje vidike, ki se formalizirajo v skladu s sistemom upravljanja, ki zahteva organizacijske izboljšave in je certificiran po standardu ISO 50001 ali vključen v sistem EMAS:

- določitev energetske politike, strategije in akcijskega načrta,
- pridobitev dejavne zaveze višjega vodstva,
- merjenje in spremljanje uspešnosti,
- usposabljanje osebja,
- komuniciranje,
- stalno izboljševanje,
- naložbe.

Uporaba

Sistem za upravljanje energije, certificiran po standardu ISO 50001 ali vključen v sistem EMAS, je uporaben za vsak obrat ali enoto.

Uvedba sistema za podrobno spremljanje energije in sistema za upravljanje energije sicer ni sistematično nujna, vendar je lahko koristna za vsak obrat in bi se morala obravnavati na ustreznih ravni za spodbujanje ukrepanja.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i4) Število obratov s sistemi za podrobno spremljanje energije (# ali % obratov/dejavnosti),	(b2) V vseh enotah se izvajajo posebni načrti za upravljanje energije (raven organizacije).
(i5) Število obratov s sistemom za upravljanje energije, certificiranim po standardu ISO 50001 ali vključenim v sistem EMAS (# ali % obratov/dejavnosti).	(b3) Na kraju samem se izvaja podrobno spremljanje po procesih (raven enote).
	(b4) Obrat izvede nadzor nad upravljanjem energije, na primer za izklop delov obrata med neproduktivnimi obdobji za enote s podrobnim spremljanjem (raven enote).

3.2.2 Povečanje učinkovitosti procesov, pri katerih se porablja energija

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se zagotovi ohranjanje visokih stopenj energijske učinkovitosti z izvajanjem rednih pregledov procesov, pri katerih se porablja energija, ter opredelitvijo možnosti za izboljšanje nadzora, upravljanja, popravil in/ali zamenjave opreme.

Glavna načela, ki se lahko uporabljajo za povečanje energijske učinkovitosti v vseh obratih, so:

- izvajanje pregledov energijske učinkovitosti,
- avtomatizacija in časovno razporejanje za zmanjšanje osnovne obremenitve,
- določanje območij,
- pregledi uhajanj in izgub,
- namestitev izolacije na cevi in opremo,
- iskanje možnosti za namestitev sistemov za rekuperacijo toplote, kot so toplotni izmenjevalniki,
- namestitev sistemov za soproizvodnjo (soproizvodnja toplote in električne energije),
- naknadno opremljanje,
- zamenjava ali kombiniranje virov energije.

Uporaba

Tehnike, navedene pri tej najboljši praksi okoljskega ravnanja, so načeloma uporabne za nove obrate in obstoječe naprave. Vendar so možnosti za optimizacijo praviloma večje v obstoječih napravah, ki so se v večletnem obdobju organsko razvijale v skladu z razvojem omejitev proizvodnje, v zvezi s katerimi se lahko očitnejši rezultati dosežejo s sinergijami in racionalizacijo.

Soproizvodnje ne bodo mogli izvajati vsi obrati: za tiste z omejenim toplotnim procesom ali omejenimi potrebami po toploti soproizvodnja ne bo stroškovno učinkovita strategija.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i6) Izvajanje rednih pregledov sistemov, avtomatizacije, popravil, vzdrževanja in posodabljanja (% enot)	—
(i7) Skupna poraba energije (kWh) na funkcionalno enoto ⁽¹⁾	

⁽¹⁾ Pri tem kazalniku in številnih drugih se izraz „funkcionalna enota“ nanaša na enoto proizvodnje, dejavnosti ali rabe vira, ki jo posamezna organizacija izbere, da bi upoštevala to, kar je najpomembnejše v njenem primeru (lahko se prilagodi glede na enoto, zadevni okoljski vidik itd.). Običajne metrike (ki se praviloma štejejo ob upoštevanju referenčnega obdobja, na primer 1 leto), ki se uporabljajo v panogi kot funkcionalne enote, so na primer:

- število proizvedenih enot (vozil, motorjev, menjalnikov, delov ...),
- promet v eurih,
- dodana vrednost v eurih,
- proizvodnja, izmerjena v kg,
- zaposleni z ekvivalentom polnega delovnega časa (EPDČ),
- število delovnih ur.

3.2.3 Uporaba energije iz obnovljivih in alternativnih virov

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se za izpolnjevanje potreb obrata za proizvodnjo avtomobilov po energiji uporablja energija iz obnovljivih virov, proizvedena na kraju samem ali drugje.

Po prizadevanjih za čim večje zmanjšanje porabe energije (glej oddelek 3.2.2) se lahko proučijo naslednji obnovljivi ali alternativni viri energije:

- obnovljivi viri energije na kraju samem, na primer sončna toplotna energija, fotonapetostni paneli, vetrne turbine, proizvodnja geotermalne energije, biomase ali vodne energije,
- alternativni (po možnosti nizkoogljivi) viri na kraju samem, kot je soproizvodnja toplote in električne energije (SPTE) ali trigeneracija,
- nakup energije iz obnovljivih virov zunaj objekta, bodisi neposredno bodisi prek velikih podjetij za oskrbo.

Uporaba

Izvedljivost, stroški in potrebne tehnologije bodo precej različni in odvisni od lokalnega obnovljivega vira. Izvedljivost proizvodnje energije iz obnovljivih virov na kraju samem je močno odvisna od posebnih dejavnikov, povezanih s splošnim območjem in samo enoto, kot so podnebje, teren in tla, senčna lega in izpostavljenost ter razpoložljiv prostor. Posebna upravná ovira v posamezni jurisdikciji so lahko tudi dovoljenja za načrtovanje gradnje.

Nakup energije zunaj objekta je bolj splošno uporaben, bodisi z vzpostavitvijo partnerstev s proizvajalci energije (npr. na lokalni ravni) bodisi z izbiro možnosti za energijo iz obnovljivih virov iz podjetja za oskrbo, ki postaja vse bolj pogost del ponudbe v večini držav članic.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i8) Delež proizvodnih enot z ocenjenimi možnostmi in priložnostmi za uporabo obnovljivih virov energije (%)	(b5) Za vse proizvodne enote se ocenijo možnosti in priložnosti za uporabo obnovljivih virov energije.
(i9) Delež porabe energije enote, izpolnjen z obnovljivimi viri (%)	(b6) O porabi energije se izdela poročilo, v katerem se navede delež energije iz fosilnih in drugih goriv.
(i10) Poraba energije iz fosilnih goriv (MWh ali TJ) na funkcionalno enoto	(b7) Uvede se politika za spodbujanje povečanja porabe energije iz obnovljivih virov.

3.2.4 Optimizacija razsvetljave v obratih za proizvodnjo avtomobilov

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se zmanjša poraba energije za razsvetljavo s kombinacijo optimalne zasnove, postavitve, uporabe učinkovitih tehnologij za razsvetljavo ter strategij za upravljanje območij.

Pri integriranem pristopu k optimizaciji energijske učinkovitosti razsvetljave je treba upoštevati naslednje elemente:

- zasnovo prostora: kadar je mogoče, se uporablja kombinacija dnevne in umetne svetlobe,
- optimizacijo postavitve in razporeditve svetil: višina svetil in prostor med njimi v okviru omejitev zaradi vzdrževanja, čiščenja, popravljivosti in stroškov;
- povečanje učinkovitosti naprav za osvetlitev: izbira učinkovitih tehničnih rešitev (na ravni sistema), s katerimi se zagotovi zadostna svetlost za varno opravljanje dela,

— upravljanje razsvetljave na podlagi območij: svetila se vklopijo oziroma izklopijo glede na potrebo in navzočnost.

Združevanje zgoraj navedenih ukrepov je lahko najučinkovitejši in najcelovitejši način, kako zmanjšati porabo energije za razsvetljavo.

Uporaba

Ta najboljša praksa okoljskega ravnanja je splošno uporabna, vendar imajo različne tehnologije razsvetljave različne uporabe in omejitve, zato nekatere od njih morda niso ustrezne za določena delovna okolja.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i11) Izvajanje izboljšane postavitve, uporaba energijsko učinkovite razsvetljave (% območij z razsvetljavo v enoti, % vseh enot)	(b8) V vseh enotah se izvajajo energijsko najučinkovitejše rešitve za razsvetljavo, ki ustrezajo posebnim potrebam delovnega mesta.
(i12) Izvajanje strategij z območji za razsvetljavo (% območij z razsvetljavo v enoti, % vseh enot).	(b9) V vseh enotah se uvedejo sheme za določanje območij.
(i13) Poraba energije za opremo za razsvetljavo ⁽¹⁾ (kWh/leto za obrat)	
(i14) Povprečna učinkovitost svetil v celotnem obratu (lm/W)	

⁽¹⁾ Če se meri podrobno.

3.2.5 Racionalna in učinkovita uporaba stisnjenega zraka

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se poraba energije zmanjša na podlagi opredelitve in ocene uporabe stisnjenega zraka, optimizacije sistemov stisnjenega zraka ter odprave uhajanj, boljšega usklajevanja oskrbe z zrakom in potrebe po njem, povečanja energijske učinkovitosti kompresorjev ter izvedbe rekuperacije odpadne toplote.

Uporaba stisnjenega zraka se lahko optimizira z obsežnim naborom ukrepov na treh področjih:

- ukrepi na strani potrebe:
 - preprečevanje in nadomestitev nepravilne uporabe stisnjenega zraka,
 - pregled uporabe orodij na stisnjen zrak,
 - spremljanje potrebe in nadzor nad njo,
 - vzpostavitev programov ozaveščanja;
- ukrepi na področju distribucijskega omrežja in sistema:
 - opredelitev in čim večje zmanjšanje uhajanj,
 - znižanje tlaka,
 - določanje območij,
 - uporaba ventilov;
- ukrepi na strani oskrbe:
 - velikost kompresijskega sistema in njegovo upravljanje, usklajena s potrebo,
 - povečanje splošne energijske učinkovitosti sistema stisnjenega zraka,

- redni pregledi tlaka sistema,
- povečanje energijske učinkovitosti glavnih sestavnih delov sistema,
- redni pregledi filtrov,
- energijsko učinkoviti sušilci in optimalna izbira drenaže,
- namestitev opreme za rekuperacijo odpadne toplote.

Uporaba

Pristope za izboljšanje energijske učinkovitosti sistemov stisnjenega zraka lahko uporabijo vsa podjetja, ki imajo tak sistem na voljo, ne glede na njihovo velikost.

Zamenjava naprav na stisnjen zrak in odprava uhajanj sta na splošno uporabni za vse sisteme ne glede na njihovo starost in sedanje stanje.

Kar zadeva optimizacijo zasnov sistemov, so priporočila pomembna zlasti za sisteme, ki so se z desetletji širili. Ta pristop je po ocenah uporaben za vsaj 50 % vseh sistemov stisnjenega zraka.

Kar zadeva uporabo odpadne toplote, je stalna potreba po procesni toploti potrebna za uresničitev obstoječih možnosti za prihranke energije in stroškov.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i15) Poraba električne energije sistema stisnjenega zraka na enoto prostornine na točki končne porabe (kWh/m ³ zagotovljenega stisnjenega zraka)	(b10) Poraba energije sistema na stisnjeni zrak je za velike naprave, ki delujejo pri tlaku 6,5 bar, manjša od 0,11 kWh/m³ zagotovljenega stisnjenega zraka, pri čemer je prostorninski pretok normaliziran pri 1 013 mbar in 20 °C, odstopanja tlaka pa ne presegajo 0,2 bar. (b11) Po izklopu vseh porabnikov zraka tlak omrežja ostane stabilen, kompresorji (v stanju pripravljenosti) pa ne preidejo v stanje obremenitve.

3.2.6 Optimizacija uporabe elektromotorjev

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se poraba električne energije zmanjša na podlagi optimalne uporabe elektromotorjev, zlasti z uporabo pogonov s spremenljivo hitrostjo za prilagoditev hitrosti motorja potrebam, običajno za opremo, kot so črpalke.

Elektromotorji so prisotni pri večini proizvodnih postopkov in se lahko optimizirajo za doseg večje učinkovitosti. Predhodni ukrepi vključujejo proučitev možnosti za zmanjšanje obremenitve motorjev ter pregled kakovosti električne energije, krmilnikov motorjev ter učinkovitosti motorjev in prenosa. Prouči se lahko zamenjava, saj se lahko s sodobnimi, energijsko učinkovitimi motorji poraba energije zmanjša za do 40 % v primerjavi s starejšimi modeli.

Dodatno izboljšanje na področju spremenljive hitrosti/obremenitve je mogoče doseči z namestitvijo pogonov s spremenljivo hitrostjo, da se obratovanje motorja prilagodi elektronsko z minimalnimi izgubami. To je pomembno zlasti za običajno opremo, kot so črpalke in ventilatorji, pri katerih je možnost prihrankov tudi največja. Zaradi kratke dobe vračanja so te naložbe pogosto ekonomsko privlačne.

Uporaba

Pred oceno možnosti izboljšanja z optimizacijo je treba najprej proučiti vrsto obremenitve in ustrezen elektromotor. Naknadno opremljanje pomeni največjo možnost za optimizacijo, po presoji, ali je mogoče namestiti motor z manjšo nazivno močjo (če se zmanjša obremenitev), in upoštevajo na primer velikost, teža in začetna zmogljivost. Vendar se bo lahko delovanje optimiziralo tudi v primeru nove izdelave ali novih nakupov, če se izbira motorja čim bolj prilagodi uporabi.

Pri proučevanju namestitve pogonov s spremenljivo hitrostjo so glavni negativni učinki, ki jih je treba upoštevati, harmonsko popačenje, težave s hlajenjem pri nizkih vrtilnih frekvencah in mehanska resonanca pri nekaterih vrtilnih frekvencah.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i16) Delež elektromotorjev z nameščenimi pogoni s spremenljivo hitrostjo (% skupne inštalirane moči ali skupnega števila)	—
(i17) Delež črpalk z nameščenim pogonom s spremenljivo hitrostjo (% skupne inštalirane moči ali skupnega števila)	
(i18) Povprečna učinkovitost črpalk (%)	

3.3 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za ravnanje z odpadki

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov, pa tudi na splošno za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

3.3.1 Preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se določi splošna organizacijska strategija za ravnanje z odpadki s posamičnimi cilji na visoki ravni za čimvečje zmanjšanje količine odpadkov ter uporabi na ravni enote s prilagojenimi načrti ravnanja z odpadki, s katerimi se čim bolj zmanjša nastajanje odpadkov pri dejavnostih, ter da se vzpostavijo strateška partnerstva, da bi se poiskali trgi za preostale frakcije odpadkov.

Učinkovita organizacijska strategija za ravnanje z odpadki je namenjena preprečevanju končnega odstranjevanja z upoštevanjem hierarhije ravnanja z odpadki ⁽⁸⁾, tj. prednostnega vrstnega reda:

- zmanjšanje nastajanja z vnaprejšnjim načrtovanjem, podaljšanjem življenjske dobe proizvoda, preden se spremeni v odpadek, izboljšanimi načini proizvodnje in ravnanjem z odpadki v dobavni verigi;
- ponovna uporaba materialov v sedanji obliki;
- recikliranje z uvedbo:
 - zbiranja in ločevanja,
 - merjenja in spremljanja nastajanja odpadkov,
 - postopkov in metodologij,

⁽⁸⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3), imenovana tudi okvirna direktiva o odpadkih, s katero se uvede prednostni vrstni red ukrepov za zmanjšanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi. To se imenuje hierarhija ravnanja z odpadki. V skladu z njo ima prednost preprečevanje nastajanja, sledijo pa ponovna uporaba odpadkov, recikliranje in nato (energetska) predelava frakcij odpadkov, ki jih ni mogoče preprečiti, ponovno uporabiti ali reciklirati. Odstranjevanje odpadkov bi se moralo obravnavati samo, kadar ni mogoče izvesti drugih navedenih ukrepov.

- zagotavljanja logistike za odpadke,
- partnerstev in vključevanja zainteresiranih strani,
- energetska predelava odpadkov s sežiganjem ali naprednejšimi tehnikami.

Uporaba

Omejena lokalna infrastruktura za recikliranje in predpisi o odstranjevanju odpadkov v nekaterih regijah lahko ovirajo preusmerjanje odpadkov od odlagališč. V takih primerih je sodelovanje z lokalnimi zainteresiranimi stranmi pomemben vidik načrta ravnanja z odpadki.

Izbira najustreznejših možnosti obdelave odpadkov vključuje obravnavo logistike, pa tudi lastnosti materialov in ekonomske vrednosti.

MSP si morda ne morejo privoščiti stroškov kapitala nekaterih tehnik zmanjševanja nastajanja odpadkov, ki lahko zahtevajo novo opremo, usposabljanje ali programsko opremo.

Nazadnje, zelo ambiciozni cilji, kot je popolna odprava odpadkov za odlagališča, morda niso dosegljivi za nekatere obrate, odvisno od stopnje vertikalne integracije procesov v obratu.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i19) Nastajanje odpadkov na funkcionalno enoto (kg/funkcionalno enoto)	
(i20) Nastajanje nevarnih odpadkov na funkcionalno enoto (kg/funkcionalno enoto)	
(i21) Odpadki, vključeni v posamezne tokove, vključno z recikliranjem, energetska predelava in odlaganjem na odlagališčih (kg/funkcionalno enoto, % skupne količine odpadkov).	(b12) Uvedba načrtov ravnanja z odpadki [v vseh enotah].
(i22) Določitev in izvedba splošne strategije za odpadke s spremljanjem in posamičnimi cilji za izboljšave (D/N)	(b13) Popolna odprava odpadkov za odlagališča se doseže pri vseh proizvodnih in drugih dejavnostih/enotah.
(i23) [Za organizacije z več enotami] Število enot z vzpostavljenimi naprednimi načrti ravnanja z odpadki (#)	
(i24) [Za organizacije z več enotami] Število enot, ki dosegajo popolno odpravo odpadkov za odlagališča (#)	

3.4 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za gospodarjenje z vodo

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov. Glavna načela so na splošno pomembna tudi za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

3.4.1 Strategija za porabo vode in upravljanje porabe vode

Gospodarjenje z vodo povzroča vse večje skrbi in praviloma ni podrobno obravnavano v standardnih sistemih okoljskega ravnanja. Zato je najboljša praksa okoljskega ravnanja, da se izvajata spremljanje in pregled vprašanj v zvezi z gospodarjenjem z vodo v skladu s priznanim, usklajenim okvirom za gospodarjenje z vodo, s katerim lahko organizacije:

- ocenijo porabo vode in odvajanje,
- ocenijo tveganja v lokalnem zbirnem območju in dobavni verigi,
- pripravijo načrt, kako učinkoviteje porabiti vodo in izboljšati odvajanje odpadne vode,
- sodelujejo z dobavno verigo in drugimi organizacijami,

- uveljavljajo odgovornost organizacije in drugih,
- sporočajo rezultate.

Uporaba

Gospodarjenje z vodo je zelo lokalizirano vprašanje. Neka stopnja porabe vode lahko močno obremeni razpoložljive vodne vire na območjih, kjer vode primanjkuje, na tistih z velikimi zalogami vode pa ne bo povzročala težav. Zato morajo biti prizadevanja podjetij za gospodarjenje z vodo sorazmerna lokalnim razmeram.

To so izzivi, ki so povezani z zbiranjem zadostnih podatkov za popolno presojo vpliva na vodo. Zato bi morale organizacije prednostno razvrstiti svoja prizadevanja in se osredotočiti na procese, področja in proizvode, za katere je značilna najintenzivnejša poraba vode, pa tudi na tiste na območjih, za katera se šteje, da se spopadajo z visokim tveganjem pomanjkanja vode.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i25) Poraba vode na funkcionalno enoto (m^3 /funkcionalno enoto)	(b14) Uvedba strategije za vodo v skladu s prizanim orodjem, kot je CEO Water Mandate, pri čemer se v strategijo vključi ocena pomanjkanja vode. (b15) Poraba vode na kraju samem se meri na enoto in po potrebi na proces z uporabo avtomatizirane programske opreme.
(i26) Enote, ki so opravile pregled strategije za vodo (% obratov/dejavnosti)	
(i27) Enote, v katerih se izvaja spremljanje porabe vode (%)	
(i28) Enote, v katerih se izvaja ločeno spremljanje vode za proizvodne procese in sanitarno uporabo (%)	

3.4.2 Možnosti za varčevanje z vodo v avtomobilskih obratih

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se čim bolj zmanjša poraba vode v vseh obratih, redno pregleduje izvajanje ukrepov za učinkovito rabo vode ter zagotavlja, da je večina praks in naprav uvrščenih med visoko učinkovite.

Možnost varčevanja z vodo v celotnem obratu ⁽⁹⁾ se lahko izkoristi s:

- preprečevanjem porabe vode:
 - suho pometanje vseh območij pred pranjem,
 - odpravljanje odtekanj,
 - uporaba alternativ črpalkam s tekočinskim obročem;
- zmanjšanjem porabe vode:
 - izboljšanje učinkovitosti dejavnosti,
 - namestitev regulirnih ventilov pretoka na cev za oskrbo z vodovodno vodo,
 - uporaba učinkovitih šob za izpiranje s pršenjem/pranje,
 - uporaba krmilnikov z merilnikom časa za izpiranje,

⁽⁹⁾ Ta najboljša praksa okoljskega ravnanja se ne nanaša posebej na ličarske delavnice (v katerih se lahko zagotovijo precejšnji prihranki vode), saj so veljavne smernice na voljo v ustreznih referenčnih dokumentih BAT (STS, STM).

- namestitev opreme za zaposlene, ki zagotavlja učinkovito rabo vode,
- uporaba procesov ultrazvočnega čiščenja,
- izpiranje z nasprotnim tokom,
- izpiranje med fazami.

Uporaba

Naprave za varčevanje z vodo so splošno uporabne in ne ogrožajo učinkovitosti, če se pravilno izberejo in namestijo.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i25) Poraba vode na funkcionalno enoto ($\text{m}^3/\text{funkcionalno enoto}$) (i29) Delež dejavnosti v obstoječih enotah, naknadno opremljenih s sanitarnimi napravami in procesi za varčevanje z vodo (%) (i30) Delež novih enot, zasnovanih z napravami in procesi za varčevanje z vodo (%)	(b16) Vse nove enote so opremljene s sanitarnimi napravami za varčevanje z vodo, v vseh obstoječih enotah pa se postopoma uvede naknadno opremljanje z napravami za varčevanje z vodo.

3.4.3 Recikliranje vode in zbiranje deževnice

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se prepreči/odpravi uporaba visokokakovostne vode v procesih, v katerih ni potrebna, ter povečata ponovna uporaba in recikliranje za izpolnjevanje preostalih potreb.

Za številne dejavnosti, kot so hlajenje z vodo, splakovanje stranišč in pisoarjev, pranje vozil/sestavnih delov in namakanje, ki se ne uporablja za pridelke, se lahko pitna ali visokokakovostna voda nadomesti z vodo, pridobljeno z zbiranjem deževnice, ali reciklirano vodo, ki se je porabila za druge namene.

Za namestitev teh sistemov so običajno potrebni naslednji elementi:

- za sisteme recikliranja odpadne vode:
 - rezervoarji za predhodno obdelavo,
 - sistemi za čiščenje,
 - črpanje;
- za sisteme za zbiranje deževnice:
 - zbiralno območje,
 - sistem za transport,
 - naprave za shranjevanje,
 - distribucijski sistem.

Uporaba

Sistemi recikliranja vode se lahko vključijo v zasnovo vseh novih stavb. Naknadno opremljanje obstoječih stavb je drago in morda nepraktično, razen če na stavbi poteka obsežna obnova.

Ekonomska izvedljivost sistemov za zbiranje deževnice je močno odvisna od podnebja.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i25) Poraba vode na funkcionalno enoto ($\text{m}^3/\text{funkcionalno enoto}$)	(b17) Izvaja se recikliranje vode s sklenjenim krogom, pri čemer stopnja ponovnega pridobivanja znaša vsaj 90 %, kadar je to mogoče. (b18) 30 % potreb po vodi se izpolni z zbrano vodo (v regijah z zadostnimi padavinami).
(i31) Namestitev sistema recikliranja odpadne vode (D/N)	
(i32) Namestitev sistema recikliranja deževnice (D/N)	
(i33) Letna poraba deževnice in ponovna uporaba odpadne vode (m^3/leto)	
(i34) Delež skupne porabe vode, ki ga obsega reciklirana deževnica ali odpadna voda (%)	

3.4.4 Zelene strehe za gospodarjenje s padavinsko vodo

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se na industrijske enote namestijo zelene strehe ali da se industrijske enote naknadno opremijo z zelenimi strehami, zlasti na okoljsko občutljivih območjih, kjer je pomembno gospodarjenje s padavinsko vodo z utrjenih površin.

Namestitev zelenih streh, kjer je to strukturno mogoče, lahko prispeva k naslednjim ciljem:

- shranjevanje in nadzorovano spuščanje padavinske vode z utrjenih površin, zlasti vode zaradi skrajnih vremenskih dogodkov,
- podaljšanje življenjske dobe strehe (manjša poraba materialov),
- izolacijski učinek (zmanjšanje porabe energije za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo),
- ohranjanje biotske raznovrstnosti,
- izboljšanje kakovosti vode.

Uporaba

Zelene strehe so uporabne za številne obstoječe in nove zasnove stavb, vendar je le malo lokacij primernih za obsežno uporabo rešitve. Omejitve vključujejo dejansko tveganje neviht, strukturne omejitve stavbe, dostop do sončne svetlobe, vlago, impregniranje proti vlagi, obstoječe strešne sisteme ter gospodarjenje z zbrano deževnico.

Poleg tega je treba to uporabo strehe primerjati z drugimi uporabami, koristnimi za okolje, kot sta namestitev sistemov za sončno (toplotno/FN) energijo in dovajanje dnevne svetlobe.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i35) Delež enot, ki so primerne za zelene strehe, z nameščenimi zelenimi strehami (%)	—
(i36) Zmogljivost zelene strehe za zadrževanje vode: delež zadržane vode (%), odtekanje vode (m^3)	
(i37) Učinek hlajenja: zmanjšanje potrebe po energiji za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo (MJ)	
(i38) Kvalitativni kazalniki biotske raznovrstnosti (npr. število vrst, ki živijo na strehi) glede na lokalne razmere	

3.5 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za upravljanje biotske raznovrstnosti

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov. Glavna načela so na splošno pomembna tudi za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

3.5.1 Pregled in strategija v zvezi z upravljanjem ekosistemov in biotske raznovrstnosti v celotni vrednostni verigi

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se opravi pregled upravljanja ekosistemov za zagotovitev razumevanja vplivov ekosistemskih storitev v celotni vrednostni verigi ter čim bolj zmanjšajo vse morebitne težave v sodelovanju z ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

Organizacije lahko uporabljajo metodologije, kot je Corporate Ecosystem Services Review (Pregled ekosistemskih storitev, ki ga opravijo gospodarske družbe; metodologijo je razvil Svetovni inštitut za vire skupaj s Svetovnim poslovnim svetom za trajnostni razvoj – WBCSD), ki zajema pet korakov:

- izbira področja uporabe,
- opredelitev prednostnih ekosistemskih storitev (kvalitativna),
- analiza trendov v zvezi s prednostnimi storitvami,
- opredelitev poslovnih tveganj in priložnosti,
- razvoj strategij.

Uporaba

Preglede ekosistemov lahko opravijo podjetja vseh velikosti, pri čemer se uporabijo različne stopnje podrobnosti in poglobljenosti v dobavni verigi. Opisani pristopi zajemajo vključevanje upravljanja biotske raznovrstnosti v načrte (okoljskega) ravnanja organizacije, zato se lahko preprosto povežejo s številnimi drugimi obstoječimi procesi in analitskimi tehnikami podjetja, kot so ocene življenjskega kroga, načrti upravljanja zemljišč, ocene ekonomskega učinka, poročanje podjetja in ocene trajnosti.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i39) Uporaba metodologij za oceno ekosistemskih storitev za vrednostno verigo (D/N ali % pokritosti)	(b19) Pregled ekosistemov na visoki ravni se opravi po celotni vrednostni verigi, nato pa se opravi podrobnejši pregled ekosistemov na opredeljenih področjih z visokim tveganjem.
(i40) Pokritost ustreznega področja uporabe, kot se določi s prednostnim razvrščanjem (D/N ali % pokritosti)	
	(b20) V sodelovanju z lokalnimi zainteresiranimi stranmi in zunanjimi strokovnjaki se pripravijo strategije za zmanjšanje težav na opredeljenih prednostnih področjih dobavne verige.

3.5.2 Upravljanje biotske raznovrstnosti na ravni enote

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se neposredni vplivi na biotsko raznovrstnost, ki nastanejo v prostorih podjetja, izboljšajo z merjenjem, upravljanjem in sporočanjem prizadevanj za biotsko raznovrstnost v sodelovanju z lokalnimi zainteresiranimi stranmi.

Za izboljšanje vplivov na biotsko raznovrstnost v enoti so ključni trije koraki:

- merjenje biotske raznovrstnosti za spremljanje pozitivnih in negativnih vplivov organizacije na biotsko raznovrstnost, na primer s poudarkom na rabi tal, okoljskih vplivih in zaščiteneih vrstah. Najboljša praksa vključuje na primer preglede biotske raznovrstnosti ali tveganja na podlagi lokacije, vključno z oceno okolice, ter meritve v skladu s kazalniki in seznamami vrst;

- upravljanje in sodelovanje z zainteresiranimi stranmi: upravljanje enote za spodbujanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, izvajanje ukrepov za ekološko izravnava ob hkratnem sodelovanju s specializiranimi organizacijami s področja biotske raznovrstnosti ter izobraževanje osebja in pogodbenih izvajalcev;
- poročanje: izmenjevanje informacij o dejavnostih, vplivih in uspešnosti organizacije v zvezi z biotsko raznovrstnostjo z zainteresiranimi stranmi.

Uporaba

Številni pristopi so splošno uporabni in se lahko uvedejo kadar koli med delovanjem enote. Obstoječe enote imajo morda malo razpoložljivega odprtega prostora za nov razvoj ali pa ga nimajo, čeprav se lahko pri nekaterih rešitvah uporabijo že izgrajene površine (glej oddelek 3.4.4).

Ena od težav, s katero se spopadajo organizacije, ki izvajajo to najboljšo prakso okoljskega ravnanja, je nevarnost, da bodo območja, namenjena biotski raznovrstnosti, zaščiteni, kar bo oviralo prihodnjo uporabo, na primer za načrtovane dolgoročne širitve.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i41) Število projektov sodelovanj z zainteresiranimi stranmi za obravnavo vprašanj biotske raznovrstnosti (#)	(b21) Določen je celovit načrt za biotsko raznovrstnost, da bi se zagotovilo sistematično vključevanje vprašanj biotske raznovrstnosti na podlagi merjenja, spremljanja in poročanja.
(i42) Vzpostavljeni so postopki/instrumenti za analizo povratnih informacij strank, zainteresiranih strani in dobaviteljev, povezanih z biotsko raznovrstnostjo (D/N)	(b22) Izvaja se sodelovanje s strokovnjaki in lokalnimi zainteresiranimi stranmi.
(i43) Popis zemljišč ali drugih območij, ki so v lasti podjetja ali pa jih ima podjetje v najemu ali jih upravlja ter so na zaščitene območjih ali območjih velikega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti ali ob njih (m ²)	
(i44) Za prostore ali druga območja, ki so v lasti podjetja ali pa jih ima podjetje v najemu ali jih upravlja, je določen načrt za vrtnarjenje, prijazno do biotske raznovrstnosti (D/N)	
(i45) Indeks biotske raznovrstnosti (ki se izdelava v skladu z lokalnimi razmerami)	

3.6 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za upravljanje in načrtovanje vrednostne verige

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov.

3.6.1 Spodbujanje okoljskih izboljšav vzdolž dobavne verige

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se za vse glavne dobavitelje zahteva, naj uporabljajo certificirane sisteme okoljskega ravnanja, določijo posamične cilje za okoljska merila ter izvajajo presoje dobaviteljev z visokim tveganjem, da bi zagotovili skladnost. To se podpre z usposabljanjem in sodelovanjem z dobavitelji, da se zagotovi izboljševanje njihove okoljske uspešnosti.

Vodilne organizacije si prizadevajo izboljšati okoljsko uspešnost v svoji dobavni verigi s:

- sledenjem materialom z uporabo sistema IMDS (International Material Data System – mednarodni sistem podatkov o materialih),

- zahtevo, naj neposredni dobavitelji uporabljajo certificirane ali preverjene sisteme okoljskega ravnanja,
- določanjem ciljev za okoljske izboljšave in sodelovanjem z neposrednimi dobavitelji pri njihovem doseganju (praviloma za: zmanjšanje nastajanja odpadkov in povečanje recikliranja, zmanjšanje porabe energije in emisij CO₂, povečanje deleža trajnostnih materialov v kupljenih sestavnih delih ter izboljšanje biotske raznovrstnosti),
- podpiranjem dobaviteljev pri izboljšanju njihovega vpliva na okolje,
- spremljanjem in izvrševanjem.

Uporaba

Številni proizvajalci originalne opreme zahtevajo, naj vsi njihovi neposredni dobavitelji soglašajo z istim splošnim kodeksom ravnanja na področju okolja, ki je vključen v sporazume o nakupu. Na začetku je lahko koristen poudarek na neposrednih dobaviteljih, ki obsegajo največji delež skupnega proračuna za nakupe, ali tistih z velikimi vplivi na okolje. Za izvajanje presoje neposrednih dobaviteljev so potrebna precejšnja prizadevanja, za katera se zdi, da so izvedljiva samo za velike organizacije, ki že izvajajo podrobne preglede dejavnosti dobaviteljev. Dolgoročno se lahko zahteve naložijo več dobaviteljem.

Kar zadeva uporabo te najboljše prakse za same neposredne dobavitelje, namesto proizvajalce originalne opreme, bi morali neposredni dobavitelji upoštevati vpliv, ki ga lahko organizacija uporabi, da zahteve naloži po verigi navzgor svojim dobaviteljem, glede na svojo velikost ali nakupno sposobnost ter relativen položaj v svojem portfelju dobaviteljev.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i46) Delež neposrednih dobaviteljev (po številu ali proračunu za nakupe/vrednosti nakupov), ki glede na notranje ali zunanje presoje izpolnjujejo zahtevane standarde (%)	(b23) Vsi glavni dobavitelji morajo uporabljati sistem okoljskega ravnanja, da izpolnijo pogoje za sporazume o nakupu.
(i47) Vprašalniki za samoocenjevanje, poslani neposrednim dobaviteljem z visokim tveganjem (D/N)	(b24) Za sporazume o nakupu se določijo okoljska merila za vsa področja vpliva na okolje.
(i48) Izvedena razvoj in usposabljanje neposrednih dobaviteljev (D/N)	(b25) Vprašalniki za samoocenjevanje se pošljejo vsem neposrednim dobaviteljem, stranke ali tretje osebe pa izvajajo presoje dobaviteljev z visokim tveganjem.
	(b26) Izvedeta se razvoj in usposabljanje neposrednih dobaviteljev.
	(b27) Za primere neskladnosti se določijo izvršilni postopki.

3.6.2 Sodelovanje z dobavitelji in strankami za zmanjšanje količine embalaže

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se količina embalaže zmanjša in embalaža ponovno uporabi za dobavo materialov in sestavnih delov.

Ta najboljša praksa temelji na naslednjih načelih:

- zmanjšanje količine nepotrebne embalaže ob hkratnem zagotavljanju ustrezne funkcionalnosti (celovitost delov, preprost dostop),
- proučitev nadomestnih materialov za embalažo, pri katerih se porabi manj virov ali ki jih je lažje ponovno uporabiti/reciklirati,

- razvoj povratne logistike za vračanje prazne embalaže dobaviteljem/pridobivanje od strank v sklenjenem krogu,
- proučitev drugih uporab za embalažo za enkratno uporabo, da bi se preusmerila od odstranjevanja (navzgor po hierarhiji ravnanja z odpadki ⁽¹⁰⁾).

Uporaba

Ta načela so splošno uporabna za vso embalažo, ki se zdaj uporablja. Konkretna izvedljivost inovativnih rešitev bo odvisna od volje dobaviteljev ali strank za sodelovanje s sistemom.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i20) Nastajanje odpadkov na funkcionalno enoto (kg/funkcionalno enoto)	—
(i49) Nastajanje odpadne embalaže na funkcionalno enoto (kg/funkcionalno enoto)	
(i50) Nastajanje odpadne embalaže na enoto ali skupino za vzdrževanje (kg/enoto, kg/skupino za vzdrževanje)	

3.6.3 Trajnostna zasnova na osnovi ocene življenjskega kroga

Izvajanje ocene življenjskega kroga pomaga opredeliti morebitne izboljšave in kompromise med različnimi vplivi na okolje, pa tudi preprečiti prenos okoljskih bremen z enega dela življenjskega kroga proizvoda na drugega.

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je obsežno izvajanje ocen življenjskega kroga v fazi projektiranja, podpora določanju posebnih ciljev za izboljšanje v zvezi z različnimi vplivi na okolje in zagotavljanje njihovega doseganja ter podpora odločanju z uporabo orodij za oceno življenjskega kroga, da bi se:

- zagotovila trajnost virov,
- zagotovila čim manjša poraba virov pri proizvodnji in prevozu,
- zagotovila čim manjša poraba virov v fazi uporabe,
- zagotovila ustrezna trajnost proizvodov in sestavnih delov,
- omogočilo razstavljanje, ločevanje in čiščenje,
- omogočila primerjava med različnimi vrstami konceptov mobilnosti.

Uporaba

Načeloma uporaba ocene življenjskega kroga za podporo odločitvam glede zasnove na ravni vozila, posameznih delov in materialov s podatki ni omejena. Vendar večina MSP nima dovolj strokovnega znanja in virov, da bi izpolnila zahteve za informacije o okoljski uspešnosti življenjskega kroga, zato je morda potrebna dodatna podpora.

Poleg tega so sedanje metodologije za oceno življenjskega kroga omejene, saj nekatere kategorije vpliva, na primer izguba biotske raznovrstnosti in posredni učinki zaradi nadomestitve kmetijske proizvodnje, niso ustrezno upoštevane.

⁽¹⁰⁾ Glej oddelek 3.3.1.

Ocena življenjskega kroga je lahko neučinkovito orodje za primerjavo vozil med proizvajalci originalne opreme, saj se lahko tudi ob uporabi smernic o standardu ISO uporabljajo precej različne meje, parametri in nabori podatkov. Dejansko to ni bil cilj orodja, ko se je prvotno razvijalo. Vendar tako kot velja za sisteme okoljskega ravnanja, kot je sistem EMAS, je lahko ocena življenjskega kroga zelo koristna za merjenje izboljšanja, ki ga lahko podjetje doseže v zvezi z okoljsko uspešnostjo svojih proizvodov, praviloma s primerjavo vozila z njegovim predhodnikom iz iste družine proizvodov.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i51) Izvajanje ocene življenjskega kroga glavnih družin proizvodov za podporo odločitvam glede zasnove in razvoja (D/N)	(b28) Ocena življenjskega kroga se opravi za glavne družine proizvodov v skladu s standardi ISO 14040:2006 ali enakovrednimi standardi.
(i52) Izboljšave okoljskih kazalnikov (CO ₂ , poraba energije, onesnaževanje itd.) za zasnove novih modelov v glavnih družinah proizvodov v primerjavi z zasnovami prejšnjih modelov (%)	(b29) Določijo se posamični cilji, da bi se zagotovilo stalno izboljševanje v zvezi z vplivi zasnov novih vozil na okolje.
(i53) Izvajanje primerjav med različnimi vrstami konceptov mobilnosti (D/N)	

3.7 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za ponovno izdelavo

Ta oddelek je pomemben za proizvajalce motornih vozil, delov in sestavnih delov.

3.7.1 Splošne najboljše prakse za ponovno izdelavo sestavnih delov

Doseganje višjih stopenj ponovne izdelave precej vpliva na ohranjanje materialov in prihranke energije.

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se poveča obseg dejavnosti ponovne izdelave, pri čemer se določijo postopki za zagotavljanje visoke kakovosti ponovno izdelanih delov ob hkratnem zmanjšanju vplivov na okolje ter poveča obseg dejavnosti, da se zajame več sestavnih delov.

Uporaba

Ponovna izdelava je praviloma izvedljiva za proizvode z večjimi vrednostmi nadaljnje prodaje ter trge za nekatere sestavne dele, ki so že dozoreli (npr. zaganjalniki, alternatorji itd.). Druga področja so v zgodnejši fazi razvoja (kot so električni in elektronski sestavni deli), za katero je značilna veliko večja zapletenost, možnost za rast trga na teh področjih pa je precejšnja. Ponovna izdelava je lahko koristna tudi v primeru starejših generacij proizvodov, ki se več ne proizvajajo, vendar so še vedno na trgu in jih je treba vzdrževati.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i54) Stopnja ponovne izdelave (teža na sestavni del (%))	
(i55) Splošne stopnje ponovne izdelave (% predelanih sestavnih delov)	

4. NAJBOLJŠE PRAKSE OKOLJSKEGA RAVNANJA, SEKTORSKI KAZALNIKI OKOLJSKE USPEŠNOSTI IN MERILA ODLIČNOSTI ZA SEKTOR RAVNANJA Z IZBRABLJENIMI VOZILI

4.1 Najboljše prakse okoljskega ravnanja za zbiranje izrabljenih vozil

Ta oddelek je pomemben za pooblašcene obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

4.1.1 Mreže za jemanje sestavnih delov in materialov nazaj

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se vzpostavijo učinkovite mreže za jemanje nazaj, da bi se povečala stopnja ponovne uporabe, recikliranja in predelave, ki je ekonomsko dosegljiva pri obdelavi izrabljenih vozil. To vključuje obsežno sodelovanje med različnimi akterji v sektorju pri pridobivanju sestavnih delov, usklajevanju z drugimi tokovi odpadkov in, kadar je to mogoče, usposabljanju in podpori.

Vodilni pooblaščen obrati za obdelavo so najboljšo prakso izvedli na podlagi:

- sodelovanja z akterji v sektorju: za usklajevanje spremljanja, zbiranja in prevoza sestavnih delov in materialov ter zagotovitev, da so vzpostavljene ustrezne spodbude za akterje v verigi,
- upravljanja in spodbujanja vračanja proizvodov,
- uskladitve z drugimi tokovi odpadkov za zmanjšanje upravnih bremen in združevanje strokovnega znanja;
- zagotavljanja tehnične podpore in ozaveščanja.

Uporaba

Zdi se, da je največja možnost koristi za okolje povezana z zbiranjem naprednih tehnologij z omejeno življenjsko dobo (kot so baterije za hibridna ali električna vozila) ter sestavnih delov/materialov, pri katerih je razstavljanje manj finančno privlačno (kot so sestavni deli iz plastike in stekla). Kar zadeva upravljanje/spodbujanje vračanja proizvodov, je uporaba alternativnih poslovnih modelov (če so sploh uporabni) odvisna od lokalnih predpisov, baze strank, geografske razpršenosti in vrste zadevnega proizvoda.

V nekaterih državah članicah lahko sistemom jemanja nazaj konkurira neformalni sektor za razstavljanje izrabljenih vozil.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i56) Stopnja za posebne proizvode ali materiale, pridobljene v vseh mrežah za izrabljena vozila (%)	(b30) Vzpostavljeno je sodelovanje in partnerstva z lokalnimi/nacionalnimi organizacijami za izvedbo mrež za jemanje nazaj.

4.2 Obdelava izrabljenih vozil

Ta oddelek je pomemben za pooblaščen obrate za obdelavo izrabljenih vozil.

4.2.1 Izboljšano odstranjevanje onesnaževal iz vozil

Najboljša praksa okoljskega ravnanja je, da se previdno izvaja obvezno odstranjevanje onesnaževal iz vozil, po možnosti z uporabo posebne namenske opreme. Okoljski premisleki so pomembni za kontaminacijo tal in vode, pa tudi za možnost pridobivanja materialov za ponovno uporabo in recikliranje.

Najboljša praksa je, da se vzpostavijo učinkoviti sistemi za odstranjevanje onesnaževal, kot so:

- oprema za varno vrtnanje v rezervoarje za gorivo in hidravlično odstranjevanje goriva,
- drenažna/zbiralna oprema za olja, hidravlične tekočine itd.; odstranjevanje olja z blažilnikov,
- orodja za odstranjevanje katalizatorja,
- oprema za odstranjevanje in varno shranjevanje plinov za klimatizacijo,
- oprema za sprožanje zračnih blazin in

— oprema za odstranjevanje zategovalnikov varnostnih pasov,
ali uporabijo alternativne metode za doseganje iste stopnje odstranjevanja onesnaževal.

Uporaba

Na stopnje odstranjevanja onesnaževal bo vplivalo to, ali je obrat za obdelavo izrabljenih vozil specializiran za določen tip vozila (npr. velikost vozila). Potrebni bodo tudi nekateri drugi dejavniki, na primer v nekaterih primerih komercialni stroji za odstranjevanje onesnaževal ali ustrezna skladišča in obrati za obdelavo, da se zagotovi, da odstranjevanje onesnaževal ni nevarno za okolje.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i57) Stopnja odstranjevanja sestavnih delov (%)	(b31) Organizacija ima vzpostavljen certificiran sistem upravljanja kakovosti.
(i58) Stopnja recikliranja tekočin (%)	
(i59) Namestitev komercialnega stroja za odstranjevanje onesnaževal ali opreme z enakim delovanjem (D/N)	
(i60) Uporaba tehnik masne bilance za spremljanje stopenj odstranjevanja onesnaževal (D/N)	
(i61) Sprejetje sistema upravljanja kakovosti (D/N)	

4.2.2 Splošne najboljše prakse za dele iz plastike in sestavljenih materialov

Deli iz plastike in sestavljenih materialov se lahko obdelajo na dva načina – z razstavljanjem in recikliranjem sestavnih delov ter recikliranjem po drobljenju. Relativne prednosti in pomanjkljivosti teh dveh načinov so odvisne predvsem od razpoložljivosti tehnologij za obdelavo izrabljenih vozil in njihove učinkovitosti.

Zato je najboljša praksa okoljskega ravnanja, da se prednosti in pomanjkljivosti ocenijo na podlagi posebnih informacij, ustreznih za dele iz plastike in sestavljenih materialov. Vodilne organizacije so vzpostavile recikliranje s sklenjenim krogom za izbrane sestavne dele in še naprej razvijajo nova področja, da bi povečale možnost recikliranja svojih vozil.

Uporaba

Najboljša praksa se lahko uporablja tako pri recikliranju pred drobljenjem kot tudi pri recikliranju po drobljenju.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i62) Proučitev študij ocen življenjskega kroga za določitev optimalnih poti materialov v skladu z lokalnimi dejavniki (D/N)	—
(i63) Delež sestavnih delov, ki se obdelajo v skladu z optimalno potjo po oceni življenjskega kroga (%)	

5. PRIPOROČENI KLJUČNI SEKTORSKI KAZALNIKI OKOLJSKE USPEŠNOSTI

V spodnji preglednici so navedeni izbrani ključni kazalniki okoljske uspešnosti za sektor proizvodnje avtomobilov ter z njimi povezana merila in sklici na ustrezne najboljše prakse okoljskega ravnanja. To je podnabor vseh kazalnikov iz oddelkov 3 in 4.

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
PROIZVODNJA AVTOMOBILOV								
1	Enote z naprednim sistemom okoljskega ravnanja	% obratov/dejavnosti	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščenim obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število enot z naprednim sistemom okoljskega ravnanja (npr. registriran v sistemu EMAS ali certificiran v skladu s standardom ISO 14001 in kot je opisan pri najboljši praksi okoljskega ravnanja), deljeno s skupnim številom enot.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost Učinkovitost materialov Voda Odpadki Biotoka raznovrstnost Emisije	Napreden sistem okoljskega ravnanja se izvaja globalno v vseh proizvodnih enotah.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.1.1
2	Število obratov s sistemi za podrobno spremljanje energije	# obratov/dejavnosti % obratov/dejavnosti	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščenim obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število obratov z ustreznimi sistemi za spremljanje energije. To se lahko izrazi tudi kot delež skupnega števila obratov podjetja.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost	V vseh enotah se izvajajo posebni načrti za upravljanje energije. Na kraju samem se izvaja podrobno spremljanje po procesih. Obrat izvede nadzor nad upravljanjem energije, na primer za izklop delov obrata med neproduktivnimi obdobji za enote s podrobnim spremljanjem.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.1

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
3	Skupna poraba energije na funkcionalno enoto	kWh/funkcionalno enoto/leto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Letna poraba energije (toplote, hladnega zraka in električne energije) v proizvodni enoti, deljena z izbrano funkcionalno enoto (npr. proizvedeni avtomobili).	Raven podjetja	Energijska učinkovitost	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.2
4	Delež proizvodnih enot z ocenjenimi možnostmi in priložnostmi za uporabo obnovljivih virov energije	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Proizvodne enote z ocenjenimi možnostmi in priložnostmi za uporabo obnovljivih virov energije, deljene s skupnim številom proizvodnih enot.	Raven podjetja	Emisije	Za vse proizvodne enote se ocenijo možnosti in priložnosti za uporabo obnovljivih virov energije. Uvede se politika za spodbujanje izboljševanja porabe energije iz obnovljivih virov.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.3
5	Delež porabe energije enote, izpolnjen z energijo iz obnovljivih virov	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Poraba energije iz obnovljivih virov (energije, proizvedene na kraju samem, in kupljene energije), deljena s skupno porabo energije v enoti.	Raven podjetja	Emisije	O porabi energije se izdela poročilo, v katerem se navede delež energije iz fosilnih in drugih goriv.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.3
6	Poraba energije za opremo za razsvetljavo	kWh/leto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Letna poraba energije za razsvetljavo, izmerjena na ravni obrata.	Raven obrata	Energijska učinkovitost Emisije	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.4

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
7	Izvajanje izboljšane postavitev, uporaba energijsko učinkovite razsvetljave	% območij z razsvetljavo v enoti % vseh enot	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	V obratu se izvaja izboljšana postavitev in uporabljajo energijsko učinkoviti sistemi za razsvetljavo.	Raven obrata	Energijska učinkovitost Emisije	V vseh enotah se izvajajo energijsko najučinkovitejše rešitve za razsvetljavo, ki ustrezajo posebnim potrebam delovnega mesta.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.4
8	Izvajanje strategij z območji za razsvetljavo	% območij z razsvetljavo v enoti % vseh enot	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Upravljanje razsvetljave se izvaja na podlagi območij, tj. na vsakem območju obrata se svetila vklopijo oziroma izklopijo glede na potrebo in navzočnost.	Raven obrata	Energijska učinkovitost Emisije	V vseh enotah se uvedejo sheme za določanje območij v skladu s stopnjami najboljše prakse.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.4
9	Poraba električne energije sistema stisnjenega zraka na enoto prostornine na točki končne porabe	kWh/Nm ³ zagotovljenega stisnjenega zraka pri do-ločenem obratovalnem tlaku sistema stisnjenega zraka	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Poraba električne energije na standardni kubični meter stisnjenega zraka, zagotovljen na točki končne porabe pri določeni stopnji tlaka.	Raven obrata	Energijska učinkovitost Emisije	Poraba energije sistema stisnjenega zraka je manj kot 0,11 kWh/m ³ za obratovanje sistema stisnjenega zraka pri tlaku približno 6,5 bara.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.5
10	Delež elektromotorjev z nameščenimi pogoni s spremenljivo hitrostjo	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število elektromotorjev z nameščenimi pogoni s spremenljivo hitrostjo, deljeno s skupnim številom motorjev. Ta kazalnik se lahko izračuna tudi tako, da se električna moč motorjev z nameščenimi pogoni s spremenljivo hitrostjo deli s skupno električno močjo vseh elektromotorjev.	Raven obrata	Energijska učinkovitost Emisije	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.6

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena naj-nižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
11	Nastajanje odpadkov na funkcionalno enoto	kg/funkcionalno enoto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Skupna količina nastalih odpadkov (tj. nevarnih in nenevarnih), deljena z izbranimi funkcionalnimi enotami (npr. proizvedeni avtomobili).	Raven obrata	Odpadki	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.2.7
12	Določitev in izvedba splošne strategije za odpadke s spremljanjem in posamičnimi cilji za izboljšave	D/N	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Na ravni enote se sprejme strategija ravnanja z odpadki s spremljanjem in posamičnimi cilji za izboljšave.	Raven obrata	Odpadki	Uvedba načrtov ravnanja z odpadki [v vseh enotah]	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.3.1
13	Odpadki, vključeni v posamezne tokove, vključno z recikliranjem, energetsko predelavo in odlaganjem na odlagališčih	kg/funkcionalno enoto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Spremlja se nastajanje odpadkov in evidentirajo se različne količine, ki se vključijo v recikliranje, energetsko predelavo in odlaganje na odlagališčih.	Raven obrata	Odpadki	Popolna odprava odpadkov za odlagališča se doseže pri vseh proizvodnih in drugih dejavnostih/enotah.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.3.1
14	Poraba vode na funkcionalno enoto	L/funkcionalno enoto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Skupna poraba vode na ravni posameznega obrata, deljena z izbranimi funkcionalnimi enotami (npr. proizvedeni avtomobili).	Raven obrata	Voda	Uvedba strategije za vodo v skladu s priznanim orodjem, kot je CEO Water Mandate, pri čemer se v strategijo vključi ocena pomanjkanja vode. Poraba vode na kraju samem se izmeri na enoto in na postopek, po možnosti z uporabo avtomatizirane programske opreme. Določijo se mejne vrednosti za zmanjšanje količine onesnaževal v odvedeni vodi, ki presegajo minimalne pravne zahteve.	Najboljše prakse okoljskega ravnanja 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
15	Delež dejavnosti v obstoječih enotah, naknadno opremljenih z napravami in procesi za varčevanje z vodo	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščenim obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število dejavnosti v obstoječih enotah, naknadno opremljenih z napravami in procesi za varčevanje z vodo, od skupnega števila dejavnosti.	Raven obrata	Voda	Vse nove enote so opremljene s sanitarnimi napravami za varčevanje z vodo, v vseh obstoječih enotah pa se postopoma uvede naknadno opremljanje z napravami za varčevanje z vodo.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.4.2
16	Delež novih enot, zasnovanih z napravami in procesi za varčevanje z vodo	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščenim obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število novih enot, zasnovanih z napravami in procesi za varčevanje z vodo, od skupnega števila novih enot.	Raven obrata	Voda	Vse nove enote so opremljene s sanitarnimi napravami za varčevanje z vodo, v vseh obstoječih enotah pa se postopoma uvede naknadno opremljanje z napravami za varčevanje z vodo.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.4.2
17	Delež skupne porabe vode, ki ga obsega reciklirana deževnica ali odpadna voda	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščenim obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Količina vode, porabljena v obratu, ki je voda, reciklirana pri proizvodnih procesih, ali deževnica, zbrana s sistemom za zbiranje deževnice.	Raven obrata	Voda	Izjava se recikliranje vode s sklenjenim krogom, pri čemer stopnja ponovnega pridobivanja znaša vsaj 90 %, kadar je to mogoče. Zbrana deževnica obsega 30 % porabe vode (samo v regijah z zadostnimi padavinami).	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.4.3

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
18	Uporaba metodologij za oceno ekosistemskih storitev za vrednostno verigo	D/N % pokritosti vrednostne verige	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov	Opravi se ocena ekosistemskih storitev za vrednostno verigo. Poleg tega se lahko izračuna delež vrednostne verige, za katerega se opravi ocena ekosistemskih storitev.	Raven podjetja	Biotška raznovrstnost	Pregled ekosistemov na visoki ravni se opravi po celotni vrednostni verigi, nato pa se opravi podrobnejši pregled ekosistemov na opredeljenih področjih z visokim tveganjem. V sodelovanju z lokalnimi zainteresiranimi stranmi in zunanjimi strokovnjaki se pripravijo strategije za zmanjšanje težav na opredeljenih prednostnih področjih dobavne verige.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.5.1
19	Število projektov ali sodelovanj z zainteresiranimi stranmi za obravnavo vprašanj biotske raznovrstnosti	#	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Število različnih projektov za sodelovanje z lokalnimi zainteresiranimi stranmi in strokovnjaki pri obravnavi vprašanj biotske raznovrstnosti, ki se izvajajo, se lahko spremlja.	Raven obrata	Biotška raznovrstnost	Določen je celovit načrt za biotsko raznovrstnost, da bi se zagotovilo sistematično vključevanje vprašanj biotske raznovrstnosti na podlagi merjenja, spremljanja in poročanja. Izjava se sodelovanje s strokovnjaki in lokalnimi zainteresiranimi stranmi.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.5.2

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena naj-nižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
20	Delež neposrednih dobaviteljev, ki glede na notranje ali zunanje presoje izpolnjujejo zahtevane standarde	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov	Delež neposrednih dobaviteljev (po številu ali vrednosti kupljenih proizvodov), ki glede na notranje ali zunanje presoje izpolnjujejo zahtevane standarde.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost Učinkovitost materialov Voda Odpadki Biotrska raznovrstnost Emisije	Vsi glavni dobavitelji morajo uporabljati sistem okoljskega ravnanja, da izpolnijo pogoje za sporazume o nakupu. Za sporazume o nakupu se določijo okoljska merila za vsa področja vpliva na okolje. Vprašalniki za samoocenjevanje se pošljejo vsem neposrednim dobaviteljem, tretje osebe pa izvajajo presoje dobaviteljev z visokim tveganjem. Izvedeta se razvoj in usposabljanje neposrednih dobaviteljev. Za primere neskladnosti se določijo izvršilni postopki.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.6.1
21	Nastajanje odpadne embalaže na funkcionalno enoto	kg/funkcionalno enoto	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov	Količina nastale odpadne embalaže, deljena z izbranimi funkcionalnimi enotami (npr. proizvedeni avtomobili).	Raven obrata	Odpadki	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.6.2
22	Izvajanje ocene življenjskega kroga glavnih družin proizvodov za podporo odločitvam glede zasnov in razvoja	D/N	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov	Ocena življenjskega kroga se opravi za glavne družine proizvodov, da bi se podprle odločitve glede zasnov in razvoja.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost Učinkovitost materialov Voda Odpadki Biotrska raznovrstnost Emisije	Ocena življenjskega kroga se opravi za glavne družine proizvodov v skladu s standardi ISO 14040:2006 ali enakovrednimi standardi.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.6.3

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena naj-nižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
23	Izboljšave okoljskih kazalnikov (CO ₂ , poraba energije, onesnaževanje itd.) za zasnove novih modelov v glavnih družinah proizvodov v primerjavi z zasnovami prejšnjih modelov	%	Proizvajalci motornih vozil, delov in sestavnih delov	Za zasnove novih modelov v glavnih družinah proizvodov se določijo izboljšave okoljskih kazalnikov (CO ₂ , poraba energije, onesnaževanje itd.) v primerjavi z zasnovami prejšnjih modelov. S tem kazalnikom se spremlja, koliko so se izboljšali različni kazalniki za proizvod.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost Učinkovitost materialov Voda Odpadki Biotiska raznovrstnost Emisije	Določijo se posamični cilji, da bi se zagotovilo stalno izboljševanje v zvezi z vplivi zasnove novih vozil na okolje.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 3.6.3

RAVNAVANJE Z IZRABLJENIMI VOZILI

24	Stopnja za posebne proizvode ali materiale, pridobljene v vseh mrežah za izrabljena vozila	% (proizvod ali material, ki je bil pridobljen/dan na trg)	Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Količina posebnih proizvodov ali materialov, pridobljenih v okviru mrež za izrabljena vozila, deljena s skupno količino obdelanih materialov iz izrabljenih vozil.	Raven podjetja	Odpadki Učinkovitost materialov	Vzpostavljeno je sodelovanje in partnerstva z lokalnimi/nacionalnimi organizacijami.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 4.1.1
25	Sprejete sistema upravljanja kakovosti	D/N	Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	Organizacija za obdelavo izrabljenih vozil ima vzpostavljen certificiran sistem upravljanja kakovosti.	Raven podjetja	Odpadki Učinkovitost materialov	Organizacija ima vzpostavljen certificiran sistem upravljanja kakovosti.	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 4.2.1

#	Priporočeni kazalnik	Skupna enota	Glavna ciljna skupina	Kratek opis	Priporočena naj-nižja stopnja spremljanja	Povezani glavni kazalnik EMAS ⁽¹⁾	Merilo odličnosti	Povezana najboljša praksa okoljskega ravnanja ⁽²⁾
26	Namestitev komercialnega stroja za odstranjevanje onesnaževal ali opreme z enakim delovanjem	D/N	Pooblaščen obrati za obdelavo izrabljenih vozil	V obratu se namesti komercialen stroj za odstranjevanje onesnaževal ali oprema z enakim delovanjem.	Raven obrata	Skupno letno nastajanje odpadkov	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 4.2.1
27	Proučitev študij ocen življenjskega kroga za določitev optimalnih poti materialov v skladu z lokalnimi dejavniki	D/N	Pooblaščen obrati za obdelavo	Študije ocen življenjskega kroga se uporabijo za določitev optimalnih poti materialov (razstavljanje in recikliranje sestavnih delov v primerjavi z recikliranjem po drobljenju) v skladu z lokalnimi dejavniki.	Raven podjetja	Energijska učinkovitost Učinkovitost materialov Voda Odpadki Biotska raznovrstnost Emisije	—	Najboljša praksa okoljskega ravnanja 4.2.2

⁽¹⁾ Glavni kazalniki EMAS so navedeni v Prilogi IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2).

⁽²⁾ Številke se nanašajo na oddelke v tem dokumentu.